

Täysistunto

Torstai 9.11.2017 klo 16.00—18.49

3. Lakialoite laiksi Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiön valtuuskunnan asettamisesta

Lakialoite LA 78/2017 vp Antti Kaikkonen kesk ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Keskustelu

17.01 **Hannakaisa Heikkinen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Meillä on kunnia esitellä lakialoite laiksi itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiön valtuuskunnan asettamisesta.

Yhteiskunnan tulevaisuuden keskeinen voimavara ovat lapset. Mitä paremmin koulutettuja, terveempiä ja tasapainoisempia lapset ovat, sitä varmemmin myös kansakunnan tulevaisuus on valoisa. Suomen lapset voivat nykyisin keskimäärin ja historiallisesti katsoen paremmin kuin koskaan. Samaan aikaan monien lapsuus on kuitenkin onneton ja vaikea. Kohentamisen varaa on paikoin paljonkin, ja myös hyvissä tapauksissa voidaan aina pyrkiä parempaan. Tukea tarvitaan yhä enemmän niin perheissä ja yhteisöissä kuin yhteiskunnassa laajemminkin. Lapsen aseman hyvän kehityksen tulee jatkua.

Eduskuntaryhmät, kaikki eduskuntaryhmät, pitävät tärkeänä, että eduskunta juhlistaa Suomen itsenäisyyden satavuotisuutta lasten hyvinvointia ja yhdenvertaista kehitystä tukevalla juhlapäätöksellä. Tällä päätöksellä tuettaisiin säätiötä, jonka tehtävänä on vaikuttaa lasten aseman kaikenpuoliseen kohentamiseen kehittämällä ja ylläpitämällä tätä tavoitetta tukevia hyviä toimintoja. Tuki on tarkoituksenmukaista suunnata paitsi lapsille myös lapsiperheille ja lasten kanssa työskenteleville viranomaisille ja palveluntuottajille.

Arvoisa puhemies! Lastensuojelun Keskusliitto ja sosiaali- ja terveysministeriö perustivat jo vuonna 1987 Itsenäisyyden juhluvuoden lastenrahaston säätiön, joka on viime vuosina pyrkinyt vastaamaan erityisesti edellä mainittuihin ongelmiin muun muassa arvioimalla ja levittämällä tieteelliseen näyttöön perustuvia menetelmiä, joita voidaan käyttää lasten hyvän kasvun ja vanhemmuuden tukena. Säätiön taloudelliset voimavarat ovat olleet vaatimattomat. Tieteelliseen näyttöön pohjautuvan vanhemmuuden tuen edistämistyöllä ja alan toimijoita verkostoimalla säätiö on kuitenkin kyennyt luomaan Suomeen uutta osaamista ja osoittanut näin toimintansa tarpeellisuuden lasten syrjäytymisen ehkäisyssä ja eriarvoisuuden vähentämisessä.

Juhlapäätöksen myötä eduskunta osallistuu Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiön nimeksi muutettavan säätiön kehittämiseen. Tämä tapahtuu sekä kartuttamalla merkittävästi säätiön pääomaa, jolloin säätiö voi pääoman tuotolla turvata pitkäjänteisen toiminnan, että asettamalla säätiölle valtuuskunta. Tuon valtuuskunnan tehtävänä on seurata, tukea ja edis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2017 vp

tää säätiön toimintaa. Säätiön sääntöjen mukaan eduskunnan asettama valtuuskunta valitsee säätiön hallituksen jäsenet ja varajäsenet ja voi erottaa nämä kesken toimikauden.

Arvoisa herra puhemies! Uuden Itlan ensi työksi on suunniteltu kansallisen vanhemmuuden tuen ohjelman käynnistämistä. Se on mainio asia ja tukee lasten eriarvoistumisen estämistä. Eriarvoistumisen taustalla eivät ole pelkästään tulot vaan myös vanhempien mahdollisuudet tukea lapsiaan. Esimerkiksi koulussa näkyy vanhempien taustan vaikutukset oppimistuloksiin. On välttämätöntä, että lasten kanssa työskentelevillä eri ammattialoilla on nykyistä paremmat välineet tukea vanhempia ja heidän hyvää vuorovaikutustaan omien lastensa kanssa. Lasten hyvinvoinnin kannalta se, että pystyy keskustelemaan oman vanhempansa kanssa ja kodin ilmapiiri on myönteinen, on aivan keskeistä, ja sitä Itla alkaa edistämään myös niin, että laajempaa, koko väestölle menevää viestintää vanhuuden merkityksestä ja arvosta lisätään.

Arvoisa puhemies! Keskusta näkee, että kaikkia lasten pulmia ei voi hoitaa varhaiskasvatusta lisäämällä, vaan tuen pitää mennä kotiin ja perheisiin myös. Kuuluisa taloustieteilijä James Heckmankin on todennut, että varhaiskasvatuksen investointeja vielä enemmän lasten hyvinvointiin vaikuttaa vanhemmuuden laatu ja sen tukeminen. Näen, että myös uudessa Itlassa siitä voidaan tehdä toimija, joka eri puoluerajat ja muutkin yhteiskunnan rajat ylittäen lähtee rakentamaan yhteistä tahtotilaa ja kansallista strategiaa lasten ja nuorten hyvinvoinnista.

Ministeri Annika Saarikko on myös tällaisesta tarpeesta puhunut jo aiemmin, ja kun sote-uudistuksen myötä tulee uudenlaisia toimintoja maakuntiin, niin mukaan tarvitaan näitä yhteen liimaavia tavoitteita ja visioita tekevä taho. Tämän strategiatyön tulee tietysti olla lapsen oikeuksiin perustuvaa ja YK:n lapsen oikeuksien sopimusta edistävää. Itlan työ voi viedä eteenpäin ja jatkaa nyt hallituksen kärkihankkeena käynnistettyä lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaa ja sitouttaa siihen yli puoluerajojen niin, että saadaan kansallista yhteistä tahtotilaa lasten ja nuorten hyvinvoinnin puolesta.

Arvoisa puhemies! On todella hienoa, että tämä lakialoite on täällä ja se on kaikkien eduskuntapuolueitten allekirjoittama. Tässä keskeisenä on se, että Itlaan muodostetaan valtuuskunta ja se saa huomattavan, enintään 50 miljoonan euron arvoisen pääoman, jonka turvin se voi tehdä nykyistä vahvemmin ja vaikuttavampaa työtä lasten ja lapsiperheiden hyväksi.

17.07 Johanna Ojala-Niemelä sd: Arvoisa herra puhemies! Kansainvälisesti vertaillen suomalaiset lapset ja nuoret voivat keskimäärin hyvin, mutta samaan aikaan eriarvoistuminen on huolestuttavaa. Sadan yläkouluikäisen nuoren joukossa kahdeksan ei pysty juuri koskaan keskustelemaan vanhempiensa kanssa asioistaan ja neljä näkee vanhempansa humalassa viikoittain. Fyysinen kuritusväkivalta ja muu kaltoinkohtelu ovat vuosien myötä vähentyneet, mutta niiden kitkeminen pois vaatii edelleen toimenpiteitä. Lasten ja nuorten mielenterveys on kansanterveydellisesti tärkeä kysymys tulevaisuuden kannalta, ja se kietoutuu erottamattomasti perheiden tilanteisiin ja vuorovaikutussuhteisiin. Lasten ja vanhempien mielenterveysongelmia hoidetaan usein erillään toisistaan tai lapsia ei oteta huomioon vanhempien mielenterveyden hoidossa.

Suomessa myös sijoitetaan lastensuojelutoimena enemmän lapsia kotinsa ulkopuolelle kuin missään muussa Pohjoismaassa. Taustalla on usein epäonnistuneita ja lapsen tarpeisiin sopimattomia kasvatuskäytäntöjä sekä perheiden ristiriitoja. Ongelmat periytyvät usein sukupolvelta toiselle. Arjen kiire, työelämän paineet ja stressi aiheuttavat vaikeuksia

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2017 vp

myös muuten hyvinvoivissa perheissä. Syntyvyys on tällä hetkellä Suomessa historiallisen alhaista, ja perheellistymisen kynnys on uusimman perhebarometrin mukaan korkein heikoimmassa taloudellisessa asemassa oleville. Vanhemmuus koetaan usein liian vaativaksi tehtäväksi. Monilla vanhemmilla ei ole toimivia läheisverkostoja, joilta saa apua ja tukea. Tämän vuoksi on tärkeää, että kaikkien vanhempien saatavilla on myös kynnuksetöntä verstaistukea.

Kasvatukseen kohdistuu tänään julkisessa keskustelussa ennennäkemätön kiinnostus. Tukea tarvitaan pienten lasten vanhempien lisäksi myös esimerkiksi murrosiässä. Perheet ovat entistä monimuotoisempia, mikä tuo myös omat tarpeensa vanhemmuuden tukeen ja ammattilaisten osaamiseen. Monimuotoisten perheiden kirjoja ovat esimerkiksi eroperheet, uusperheet, yksinhuoltajaperheet, maahanmuuttajaperheet, sateenkaariperheet, adoptioperheet tai sijaisperheet.

Sosiaali- ja terveyspalvelu-uudistus on tuomassa lisää haasteita perheiden hyvinvoinnin tukemiseen. Uudistuksessa sivistys- ja sote-palvelut erotetaan hallinnollisesti toisistaan kunnan ja maakunnan vastuulle. On tärkeää tukea jatkuvuutta ja yhteistyötä varhaiskasvatuksen, koulutoimen ja sosiaali- ja terveyspalveluiden välillä. Esimerkiksi lasten käyttöhäiriöiden, koulurauhaongelmien ja kiusaamisen juurisyiden ratkomiseen tarvitaan usein koko perhe mukaan. Siksi vanhemmuuden tuen vaikuttavia menetelmiä tarvitaan sekä sivistys- että sosiaali- ja terveystoimen käyttöön. Nykyinen käytössä olevien menetelmien valikko on kirjava. Olisikin tärkeää varmistaa niin maakuntien, kuntien, järjestöjen kuin seurakuntien käyttämien menetelmien laatua ja vaikuttavuutta.

Arvoisa puhemies! Kuten kaikki eduskuntaryhmät myös SDP:n eduskuntaryhmä pitää tärkeänä, että eduskunta juhlistaa Suomen itsenäisyyden 100-vuotisuutta lasten hyvinvointia ja yhdenvertaista kehitystä tukevalla juhlapäätöksellä. Tämä toteutetaan tukemalla Itsenäisyyden juhluvuoden lastenrahaston säätiötä sekä kartuttamalla merkittävästi säätiön pääomaa, jolla voidaan turvata pitkäjänteinen toiminta.

Juhlapäätöksen myötä eduskunta osallistuu säätiön kehittämiseen muun muassa asettamalla tälle valtuuskunnan, jota tämä lakialoite koskee. Valtuuskuntaan valitaan 9 jäsentä sekä yhtä monta varajäsentä. Vastaavanlaisia eduskunnan valitsemia useampijäsenisiä toimielimiä ovat muun muassa Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta, pankkivaltuutetut ja Yleisradio Oy:n hallintoneuvoston jäsenet.

Tämän lakialoitteen takana on pitkä, lähes vuoden kestänyt työ. Olen ollut itse tämän juhlapäätöstoimikunnan jäsenenä. Meillä oli aina ideariihä tämän ajatuksen taustalla, mutta aika nopeasti löydettiin yhteinen sävel tuossa työryhmässä ja kristallisoitui, että halutaan, että tämän juhlapäätöksen kohteena ovat lapset ja nuoret ja niiden tulevaisuus.

17.12 Simon Elo sin: Arvoisa puhemies! Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlavuonna haluamme erityisesti panostaa tulevaisuuteen. Sininen eduskuntaryhmä kannattaa lämpimästi tätä kaikkien eduskuntaryhmien yhteistä aloitetta, lakialoitetta, jolla edistetään pienten lasten ja lapsiperheiden hyvinvointia. Lakialoitteella tuetaan lapsia ja lapsiperheitä Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiön kautta. Säätiötä rahoitetaan 50 miljoonalla eurolla ja sille asetetaan valtuuskunta, joka seuraa, tukee ja edistää säätiön toimintaa. Pidämme tärkeänä, että lasten hyvinvointiin panostetaan. Tämä on tärkeää ja järkevää tehdä jo olemassa olevan säätiön kautta, ei lähdetä luomaan uutta säätiötä.

Arvoisa puhemies! Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiön tarkoituksena on edistää lasten ja lapsiperheiden hyvinvointia sekä tukea kasvatusta ja vanhemmuutta. Suuri osa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2017 vp

säätiön tarjoamista neuvonta- ja tukipalveluista on tarkoitus pitää jatkossakin maksuttomina ja internetpohjaisina. Lasten ja lapsiperheiden lisäksi tukea suunnataan myös lasten kanssa työskenteleville viranomaisille ja palveluntuottajille. Säätiö voi esimerkiksi kouluttaa ja jakaa tietoa lasten kanssa työskenteleville, julkaista tutkimuksia ja selvityksiä sekä myöntää apurahoja ja avustuksia tieteelliseen tutkimukseen. Sininen eduskuntaryhmä pitää hyvänä, että säätiö pyrkii edistämään palveluiden kehittämistä tieteelliseen näyttöön pohjautuen. Yhteiskunnassamme tehdään paljon korkeatasoista tutkimusta, ja pidämme tärkeänä, että tätä tutkimustietoa hyödynnetään kansalaisten hyvinvoinnin ja tasa-arvon edistämiseksi.

Arvoisa puhemies! Juhlavuonna olemme halunneet panostaa erityisesti lapsiin, niin kuin edustaja Ojala-Niemelä tässä hyvin toi esille, sillä haluamme, että Suomen seuraavat sata vuotta saavat hyvän alun. Tavoitteena on, että Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiötä tukemalla lasten syrjäytymistä kyetään entistä paremmin ehkäisemään ja eriarvoisuutta vähentämään. Mitä paremman alun suomalaiset lapset saavat, sen paremmin suomalainen yhteiskunta voi seuraavan sadan vuoden päästä. Kun perheet voivat hyvin, Suomi voi hyvin.

Annamme täyden tukemme käsillä olevalle lakialoitteelle, ja haluankin kiittää työryhmän jäseniä hyvästä työstä ja erittäin konkreettisesta, kannatettavasta aloitteesta.

17.15 Mirja Vehkaperä kesk: Arvoisa puhemies! Kaikilla ei mene lujaa, kaikki eivät ole mukana yhteiskunnassamme. Se on huolestuttavaa. Huostaanottojen määrät kasvavat, lasten psyykkiset oireet myöskin kasvavat. On väsyneitä vanhempia ja on perheitä, jotka tarvitsisivat jokapäiväiseen elämiseen apua. Yhteiskunnan on tuettava lapsia ja perheitä. On tärkeä miettiä, miten tälle kaikelle negatiiviselle kehitykselle saataisiin stoppi — miten voisimme ennalta ehkäistä ongelmia ja oireita, eikä vain aina lääkittää niitä?

Suomen voimavarana ovat lapset ja tulevat sukupolvet. Siksi on tärkeää: esimerkiksi kun tiedämme sen todellisuuden, että syntyvyys Suomessa laskee ja toisaalta perheiden toivottu lapsilukumäärä ei toteudu, niin miten tämä yhtälö oikein toimii? Haluamme, että tulevat lapset ja tulevat nuoret kasvaisivat entistä rikkaammassa Suomessa, jossa kaikista pidetään huolta. Siksi Suomen 100-vuotisen itsenäisyyden tuleva juhlapäätös eduskunnassa tulee olemaan oikeansuuntainen. On hienoa, että kaikki salin eduskuntaryhmät ovat pitäneet tärkeänä, että eduskunta juhlistaa Suomen itsenäisyyden 100-vuotisuutta lasten hyvinvointia ja yhdenvertaista kehitystä tukevalla juhlapäätöksellä, aivan itsenäisyyspäivän alla. Päätöksellä tuettaisiin säätiötä, jonka tehtävänä on vaikuttaa lasten aseman kaikenpuoliseen kohenemiseen kehittämällä ja ylläpitämällä tätä tavoitetta tukevia hyviä toimintoja. Tuki on tarkoituksenmukaista suunnata paitsi lapsille myös lapsiperheille ja lasten kanssa työskenteleville viranomaisille ja palveluntuottajille.

Arvoisa puhemies! Juha Sipilän hallituksessa istuu historiallisesti perheministeri, jonka salkkuun kuuluu lasten, perheiden ja nuorten asioiden tukeminen. Ministeri Annika Saarikko on johdonmukaisesti tehnyt työtä perheiden hyvinvoinnin parantamiseksi. Vaalikauden aikana on tehty hyviä päätöksiä, joista esimerkkinä on sosiaaliturvan parantaminen. Perhevapaaudistus on juuri meneillään, jota tehdään erittäin kunnianhimoisesti. Pieni- ja keskituloisten perheiden päivähoitomaksuja on alennettu niin, että lähestulkoon 7 000 perhettä on tullut maksuluokkaan nolla, jolloin ei päivähoitomaksuja tarvitse maksaa. Yksinhuoltajien lapsilisä on korotettu, pienimpiä äitiys-, isyys- ja vanhempainrahojakin on nostettu. Opintotukeen tehdään perheellisten huoltajakorotukset.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2017 vp

Nämä kaikki ovat kädenojennuksia sille, että tuetaan taloudellisesti lapsia ja perheitä, mutta tiedämme kaikki, että ainoastaan taloudellinen ja rahallinen tuki eivät ennalta ehkäise lasten ja nuorten ongelmia. Tarvitsemme yhteiskunnassa ryhtiliikkeen siinä, että vanhemmuus otetaan tosissaan ja voimme myöskin tukea vanhemmuutta, niitä vanhempia, jotka uupuvat omassa työssään tai siinä kasvatusvastuussaan. Se on meidän kaikkien tehtävä, että tuemme kaikkia perheitä.

Arvoisa puhemies! Suomessa on satoja lapsi- ja perhejärjestöjä, ja voi kysyä, että mihin me tarvitsemme uudenlaista säätiötä tai uutta valtuuskuntaa. Mutta pidän tärkeänä, että tämä tuleva valtuuskunta nimenomaan kokoaa erilaisia lapsi- ja perhejärjestöjä ympäri Suomen. Säätiö voi myös antaa apurahoja, avustuksia tieteelliseen tutkimukseen, joka edistää säätiön tarkoitusta ja tavoitteita. Näin saadaan uutta tieteellistä, tutkittua tietoa vanhemmuuden ja lapsiperheiden aseman ja kasvuolosuhteiden kehittämiseen.

Tietysti on myöskin tärkeää, että samalla kootaan yhteen lasten kanssa työskenteleviä ja esimerkiksi neuvolatoimintaa ja [Puhemies koputtaa] oppilashuoltotyötä tekeviä ihmisiä, viranomaisten tekemää lapsi- ja perhetyötä. Tämä on tärkeä asia.

On erittäin tärkeää, että säätiötä pääomitetään ja saamme valtuuskunnan valittua.

17.21 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! On aivan erinomaisen hieno asia, että Suomen eduskunta Suomen itsenäisyyden juhluvuonna on laatimassa lakia Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiön valtuuskunnan asettamisesta. On aivan ensiarvoisen tärkeää, että juhlistamme ensimmäisiä 100:aa itsenäisyyden vuotta lapsiin panostamalla, perheisiin panostamalla.

Tällaisena epävarmana aikana pienen lapsen tuki ja turva on aina isä ja äiti, se perhe, jossa lapsi tuntee, että hän on turvassa pahalta maailmalta ja siinä perheessä hän haluaa olla ja kasvaa ja kehittyä tasapainoiseksi aikuiseksi. Viime aikoina vain tätä ydinperheen käsitystä on erilaisilla kaikenlaisilla nykyajan muotivirtauksilla järkytetty pahasti. Tyttöä ei saisi enää sanoa tyköksi, poikaa ei saisi sanoa enää pojaksi, ja perhekin on vähän semmoinen käsite, että mikä se oikeastaan on. Kristillisen kasvatuksen perinteitä ja perusteita ollaan järkyttämässä koko ajan. Ja aivan samaa asiaa on, että saako enää koulun kevätjuhlassa laulaa suvivirttä vai pitääkö olla hiljaa. [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä] Eräässä suomalaisessa kaupungissa käytiin tässä hiljattain keskustelua, saavatko ekaluokkalaiset lapset ja eskarilaiset käydä seurakuntatalolla erilaisissa yhteistyössä seurakunnan kanssa järjestettävissä ryhmissä saamassa palveluita, mitä seurakunnat tarjoavat, erilaisia päiväkerhoja sun muita. Siitä piti ihan kaupunginhallituksen äänestää, ja muistamani mukaan sitten monen monen väännön jälkeen päätettiin, että kyllä se lapsi saa siinä seurakuntatalolla käydä.

Kun keskustelu on tällä tasolla, niin pikkusen minä tätä suomalaisen kasvatuksen ja suomalaisen yhteiskunnan kivijalkaa, perinteistä kasvatusta ja elämänarvojen oppimista, kyseenalaistan. On aivan hieno asia, että tällaisia säätiöitä ja tutkimuskenttiä perustetaan ja niille rahaa annetaan, mutta toivoisin, että joskus me antaisimme mahdollisuuden niille aidoille ja oikeille asioille. Kun viimeaikaista esimerkiksi lehtikeskustelua lukee ja sosiaalisessa mediassa mielipiteitä näkee, mitä siellä on kaikenlaisia roskakirjoituksia kun suoraan sanon, niin siinä pienen lapsen mieli joutuu kyllä hämminkiin, kun katsoo, mitä toulua tämä nykyisin on. Todellakin jos tyttö ei saa olla enää tyttö ja poika ei saa enää olla poika ja isää ei saa sanoa isäksi ja äitiä äidiksi, kyllä on aikoihin eletty. Olen omat lapseni kasvattanut ja olen jo yhden pienen tyttölapsen ukki ja iloitsen siitä asemasta, mikä minulle on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2017 vp

suotu, ja me käymme kaikissa kerhoissa, seurakunnan kerhoissa ja vaikka missä, ja voi sitä iloa ja riemua, kun siellä saa tavata ihmisiä ja elää ihan oikeata elämää. Toivon, että sellainen olisi mahdollista kaikille lapsille, joka ainoalle lapselle Suomessa. Tämä keskustelu on vain mennyt sellaiseksi. — Siellä edustaja takarivissä naureskelee tälle, mutta sopii kuitenkin kunnioittaa sitä, että pienen ihmisen elämä on kiinni siitä, tunteeko hän oman elämänsä turvalliseksi tässä nykyajan pyörittämisessä, kun katsoo ympärilleen tuolla kaduilla, mitä täällä tapahtuu. Jos edustaja Räsänen haluaa, hän voi käydä tuolla tutustumassa vaikka Helsingin rautatieasemaan perjantai-iltana myöhällä, ja kannattaa sitten mennä itseensä ja tutustua hieman omiin ajatuksiinsa ja siihen, nauraako mille asialle. [Joona Räsänen välihuuto] Kyllä siellä on paljon sellaisia lapsia, hyvä edustaja, joiden paikka olisi isän ja äidin luona eikä Helsingin rautatieasemalla tai jossakin muussa paikassa jossakin muussa kaupungissa. Tämä minua harmittaa, halusin sanoa.

Tuen tätä lakialoitetta kaikin voimin ja pidän erittäin arvokkaana, että Suomi tällaisen lahjan lapsille antaa. Lapset ovat lahja tälle maailmalle, ja heihin meidän tulee satsata. Mutta pitää meidän aikuisten nyt omalla käytöksellämme osoittaa, että tytöt saavat olla tyttöjä ja pojat poikia ja perhe on perhe, ja kristinuskoon liittyvät ydinkysymykset ja kasvatukseen liittyvät seikat omaksutaan jo lapsena ja pienenä. Jos maailma lapset kasvattaa, se on aivan varmasti se huonoin vaihtoehto. Kyllä hoitovastuu lapsesta kuuluu isälle ja äidille ja perheelle, johon todennäköisesti kuuluvat vielä isovanhemmatkin. Se olisi suuri siunaus, että isovanhemmatkin siihen kuuluisivat, koska olen huomannut kokemuksesta, että pienelle lapselle ne isovanhemmat ovat suuri aarre, ja sitä meidän pitäisi olla tukemassa. Uskon vakaasti, että tämä lakialoite, mikä nyt on tässä käsittelyssä, saa eduskunnan yksimielisen tuen, ja varmaan saakin, koska tämän ovat allekirjoittaneet kaikkien eduskuntaryhmien puheenjohtajat, ja tulkitsen, että sitä näin ollen kaikki eduskuntaryhmät tukevat varauksetta. Mutta pitäähän meidän aikuisten vastuuta kantaa siitä, mitä se kasvatusta on. Jos mennään näihin nykyajan gender-filosofioihin mukaan, niin siitä ei tule kuin pahaa jälkeä ja pahoinvointia tähän maailmaan. Ja sitä meillä on jo riittävästi, sitä ei kannata ruveta tietten tahtoen lisää tekemään.

17.26 Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! Hyvinvoivista lapsista tulee tulevaisuuden hyvinvoivia aikuisia. Se olkoon tavoitteemme. Tässä ajassa yksi keskeinen huoli, kuten aikaisemmista puheenvuoroistakin on jo esille tullut, on lastemme eriarvoistuminen. Tulevaisuuden työelämä vaatii lapsiltamme yhä moninaisempia osaamisia, mutta samanaikaisesti lastemme luku- ja kirjoitustaito osalla heikkenee, myöskin perustaito, uimataito, rapautuu osan lastemme osalta — siis ne perustaidot, joiden varaan olemme hyvinvointiyhteiskuntamme rakentaneet, joiden perustalla ja pohjalla kaikki myöhempi elämässä on. On siis syytä kiinnittää huomiota lapsiimme.

Olen erittäin tyytyväinen tästä juhluvuoden tulevasta päätöksestä, johon nyt tämä lakialoittekin liittyy. Sitra täyttää 50 vuotta ja on noussut yhdeksi merkittäväksi yhteiskunnalliseksi toimijaksi. Olemmekohan nyt yhtä merkittävän päätöksen äärellä? Toivottavasti, koska nyt on aika saada uusi lahja Suomelle.

Me tarvitsemme kuitenkin panoksia, jotta voidaan tutkia ja luoda uutta lapsillemme ja lastemme hyvinvoinnin turvataksemme. Helposti ajatellamme, että meillä on jo asiat hyvin, ja se johtaa joskus siihen, ettemme katso totuutta silmiin emmekä vie asioita uudelle tasolle. Mikä on tulevaisuuden neuvolan kaltainen innovaatio, sitä jäämme tämän päätöksen myötä odottamaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2017 vp

17.28 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Työryhmän jäsenenä on miellyttävä tehtävä todeta, että kun ensimmäisiä perustavia kokouksia käytiin ja eduskuntaryhmät antoivat evästyksiä työryhmän jäsenille, niin voi sanoa, että kaikilla eduskuntaryhmillä varmasti, ilman että oli käyty taustakeskustelu, lapset olivat keskiössä. Jotkut ehkä halusivat, että juhluvuoden päätöksellä mahdollistamme niin, että kaikilla lapsilla tulevaisuudessa, jokaisella, on harrastusmahdollisuus, kuka halusi nostaa mitä erityistä esille. Ja kun ryhmä lähti sitten tiivistämään tätä, niin lähdimme työryhmänä hakemaan jotain ehkä uutta, mikä olisi aivan uutta tällä sektorilla. Se ei ollut kovin helppo työ yhdistellä niitä kaikkien tahojen omia näkemyksiä, mutta sitten ei löytynyt uutta, kuten täällä edustaja Vehkaperä sanoi, vaan löytyi säätiö, joka on perustettu jo vuonna 1987, ja sen pohjalle, ja sen toimintatarkoitukset palvelivat kaikkein parhaiten työryhmän eri puolueiden kansanedustajien näkemystä siitä, että nyt jotakin sellaista. Olisi ollut varmasti valmiita kokonaisuuksia, joihinkä olisi voitu sitten laittaa rahaa tai rahastoida jonkun toimintoja varten, vaikkapa Pelastakaa Lapset ry ja niin edelleen, mutta ainakin vasemmistoliiton eduskuntaryhmässä nähtiin, että tämä tieteelliseen tutkimukseen perustuva, voisin sanoa tässä projektiksi, mikä otettiin haltuun, antaa parhaat edellytykset niille nyt jo Suomessa toimiville, lasten ja perheiden hyväksi toimiville, yhdistyksille ja järjestöille, ja se tekee tästä sen tarkoituksenmukaisen. Eli tuotamme tätä kautta kaikille niille tahoille, jotka tässä maassa haluavat edistää lasten ja perheiden asemaa, mahdollisuuden saada parasta mahdollista tieteellistä tutkimusta oman toimintansa tehostamiseksi, ja kun tämän säätiön tarkoituksena on verkostaa ja verkottaa näitä eri toimijoita tässä maassa, niin se luo hyvän pohjan sille, että nyt kaikki edistykselliset ja hyväksi todetut ja tieteellisesti todistetut asiat voidaan ottaa käyttöön. Hyvää on se, että rahoituksesta löytyi eduskuntaryhmien välillä yksimielisyys.

Herra puhemies! Pidän tarkoituksenmukaisena, että tässä yhteydessä rahoitusratkaisu oli juuri tämän mallin mukainen, ja se oli myös vasemmistoliiton eduskuntaryhmälle tärkeää, että emme hakeneet rahoitusta jo kerätyistä rahoista, missä oli myös jo edunsaajia valmiiksi eli joita on nyt perustetun Veikkauksen rahastoissa, jakamattomia rahoja, vaan tässä oikea tapa. Tämä johto, hallinto, sitten päättää, kuinka tätä valtion osakekantaa tullaan tämän toiminnan harjoittamiseksi realisoimaan, ja toivotaan, että viisautta siihen, että rahoituksen sijoittaminen ja mahdollisesti tulevat tuotot antavat vielä enemmän ja laajemat hartiat tälle toiminnan kehittämiseksi kuin 50 miljoonaa tässä vaiheessa voisi näyttää.

17.32 **Joona Räsänen sd:** Arvoisa puhemies! Suomella on monella tapaa erittäin menestyksenkäs ja kunniakas historia, jota nyt sitten sadan vuoden kynnyksellä juhlistamme tällä päätöksellä. Mutta meidänhän tehtävämme tässä talossa on varmistaa se, että myös ne seuraavat sata vuotta voivat olla menestystarinaa, jotta meillä myös seuraavana satana vuotena tulevaisuutemme kehittyisi otolliseen suuntaan. Mikä olisikaan parempi tapa näin tehdä kuin se, että panostamme nimenomaan lapsiin?

Tällä päätöksellä ja tämän lakialoitteen myötä, jossa nyt kaikki eduskuntaryhmät ovat mukana, nimenomaisesti mahdollistamme tai helpotamme sitä, että tulevaisuudessa edelleen se vanha periaate siitä, että Suomessa kenestä tahansa voi tulla mitä tahansa, toteutuu jälleen paremmin, jotta me mahdollistamme jokaiselle lapselle sellaisen tulevaisuuden, jossa he voivat rakentaa itseänsä, tavoitella omia unelmiansa ja myös auttaa siinä työssä, jotta tämä Suomen tulevaisuus säilyy erittäin hyvänä ja kehittyy otolliseen suuntaan.

Tämän säätiön tarkoituksenaan sitten erilaisten toimintojen kautta, esimerkiksi täällä monesti mainitun tutkimuksen kautta, on tuottaa myös päätöksentekijöille niitä välineitä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2017 vp

jotta myös tulevaisuudessa voimme tehdä sellaisia päätöksiä, jotka myös edesauttavat näiden tavoitteiden eteenpäinviemistä. Senpä takia olisi hyvä, että kykenisimme tulevaisuudessa, niin päätöksentekijät kuin tämä säätiökin, joka nyt sitten saa hyvän pääoman, tällaiseen kehittävään vuorovaikutukseen, jotta me voisimme viedä myös konkretiaan sitten niitä ideoita, joita täältä säätiöstä kumpuaa.

Kaikin puolin voin kyllä lämpimästi kannattaa [Puhemies koputtaa] tätä lakialoitetta.

17.34 Kalle Jokinen kok: Arvoisa puhemies! Elämme Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuotta, ja eduskuntaryhmät ovat yhdessä päättäneet, että eduskunta tekee juhlapäätöksen 100-vuotisen itsenäisyyden kunniaksi. Olen erittäin tyytyväinen ja kokoomuksen eduskuntaryhmä on erittäin tyytyväinen siihen, että eduskuntaryhmien kesken juhlapäätöksen kohteeksi on nimenomaan valittu lapset ja lapsiperheet. Lapset ja nuoret ovat yhteiskunnan tulevaisuus, ja sen takia tämä päätös on arvokas, kun katsotaan tulevia vuosia ja tulevaisuutta eteenpäin.

Tällä hetkellä yhteiskunnassa lasten ja nuorten ja perheiden tilanne on kenties paras, mitä se on koskaan ollut, mutta kuitenkin eriarvoistuminen on suuri uhka. Eriarvoistumisen voivat kohdata lapset erilaisissa perheissä. Se ei välttämättä katso yhteiskuntaluokkaa tai tulotasoa. Eriarvoistuminen voi johtua siitä, että perheessä on työttömyyttä, sairautta tai sitten on liian paljon työtä ja lapset jäävät liian vähälle huomiolle. Sen takia on erittäin arvokasta, että tämä juhlapäätös kohdistuu nimenomaan lapsiin ja lapsiperheisiin.

Sitten tästä itse prosessista. On hyvä, että kohteeksi löytyi jo tähän tarkoitukseen aikaan perustettu lastenrahaston säätiö, joka muuttuu nyt sitten Itsenäisyyden juhlavuoden lastensäätiöksi. Tämähän on tarkoitus pääomittaa niin, että valtio siirtää osakeomistustaan säätiön pääomaksi ja sitten pääoman tuotolla toimintaa vuosittain rahoitetaan. Nyt meillä on käsillä lastensäätiön valtuuskunnan asettaminen, eli eduskunta asettaa 9-jäsenisen valtuuskunnan tätä toimintaa seuraamaan ja tukemaan ja edistämään säätiön toimintaa jatkossa tarkoitusprien saavuttamiseksi.

Kokoomuksen eduskuntaryhmä luonnollisesti on mukana tässä kaikkien eduskuntaryhmien lakialoitteessa ja tukee lämpimästi tämän tarkoituksen edistämistä.

17.37 Outi Mäkelä kok: Arvoisa herra puhemies! Suomen täyttäessä 50 vuotta eduskunta perusti tuolloin lahjaksi Suomelle Suomen itsenäisyyden juhlarahaston, jonka tehtäväksi annettiin kilpailukyky ja kasvu eli huomisen menestyvä Suomi. Sitra on ollut monessa mukana, muun muassa ksylitolin keksimisessä ja suomalaisen geenitutkimuksen käynnistämässä sekä monissa muissakin merkittävässä ja kansakuntamme elinvoimaa ja kasvua vahvistavissa hankkeissa.

Uskon itse, että tällä juhlapäätöksellä, joka nyt täällä on käsittelyssä Suomen satavuotisjuhlan kunniaksi, voi olla vähintään yhtä suuria vaikutuksia. Suomihan on tutkitusti maailman kärkimaiden joukossa lasten ja perheiden hyvinvoinnissa, mutta tähän ei tokikaan pidä hyyytä, vaan edelläkävijän pitää nimenomaan pitää jatkuvasti vauhtia päällä ja pyrkiä parempaan ja kirittää myös muita maita sekä auttaa levittämään hyvinvointia muuallekin.

Uskon, että nyt syntyvän säätiön myötä syntyvillä tutkimuksilla ja innovaatioilla voidaan tuottaa hyötyä laajasti sekä oman maamme rajojen sisäpuolelle että myös ulkopuolelle ja tämä säätiön toteuttama tutkimus ja neuvonta sekä koulutus ovat varmasti asioita, joista voidaan saada myös omalla tavallaan vientituotteita Suomelle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2017 vp

17.38 **Lea Mäkipää sin:** Arvoisa puhemies! Tämän lakialoitteen keskeisenä voimavaranahan ovat lapset, mutta kaikki eivät Suomessa tänäkään päivänä synny onnellisten tähtien alla. Lapsen syntymän jälkeen monet perheet tarvitsevat erilaisia tukimuotoja ja ennen kaikkea vanhemmuutta, siihen opastamista.

Erittäin tärkeätä on myös huomioida aina tämä ennaltaehkäisy, jotta kukaan lapsi ei koki olevansa syrjäytynyt, ja varsinkin koulussa kiusaaminen on tänä päivänä todellista. Nuori on otettava aina koulussa vakavasti, ja lasta ei saa koskaan pallotella viranomaiselta toiselle, eli pitää olla se henkilö, joka ottaa vastuun — puhumattakaan niistä nuorista, joilla on paljon mielenterveysongelmia. Onkin meidän suomalaisten päättäjien herättävä, sillä 15—24-vuotiaitten osalta Suomessa toiseksi yleisin syy on itsemurha.

Kannatamme tätä lakialoitetta, ja toivon, että näillä rahoilla, mitä joskus saadaan, jokaisella lapsella olisi se kuuntelija, jokaisella lapsella olisi syli, jossa voisi keskustella niistä huonoista ja hyvistäkin asioista ja voisi tuoda aina ne kaikki asiat esiin.

Täällä on myös hyvä käyttää nyt sitä sanontaa ja kertomusta, että vammaiset monta kertaa unohdetaan. Toivottavasti tämän lakialoitteen myötä myös meidän maamme vammaiset otetaan huomioon. Mutta kuten sanoin, kannatamme erittäin lämpimästi tätä, ja toivottavasti tulee aina sitten yhä myönteisempiä asioita lasten elämään, että jokainen lapsi täällä Suomessa ja — niin kuin täällä puhuttiin — myös [Puhemies koputtaa] paljon kehitysmaiden lapset saisivat sitä jokapäiväistä rakkautta ja ruokaa, mitkä ovat niitä elintarpeita, jotta pystytään elämään.

17.41 **Johanna Ojala-Niemelä sd:** Arvoisa herra puhemies! Tällaista toimijaa on Suomeen kaivattu, ja tällaisesta löytyy kansainvälisiä esimerkkejä maailmalta. Kokemukset muualta ovat olleet hyvin rohkaisevia vaikutusten osalta. Kansainvälinen tutkimus osoittaa, että ohjelmilla, joilla taitotietoa on levitetty laajasti sekä ammattihenkilöstölle että vanhemmille, on onnistuttu vähentämään tuntuvasti lastensuojelun sijoituksia ja lasten kaltoinkohtelua, ja tutkimusten perusteella vanhemmuutta tukemalla voidaan saavuttaa laajamittaisia vaikutuksia, joilla on paitsi suuri kansanterveydellinen myös taloudellinen merkitys.

Edustaja Hoskonen ehti lähteä, mutta hän puhui perinteisen perhekäsityksen puolesta, mikä sinänsä on kunniallista, mutta haluan kyllä myös korostaa, että lapsi ei voi valita, millaiseen perheeseen hän syntyy.

Tämä nimenomaan koskee kaikenlaisia perheitä, eli tämän ohjelman perhekäsitys on monimuotoinen, ja mukaan kytketään myös perheen omat tukiverkostot, kuten isovanhemmat.

17.42 **Kristiina Salonen sd:** Arvoisa puhemies! Eduskunnan lapsen puolesta -ryhmä teki vuosi sitten keskustelualoitteen lasten eriarvoistumisesta, halusimme siis tuoda aiheen eduskunnan käsittelyyn tähän saliin. Lapsen puolesta -ryhmässähän jokainen eduskuntapuolue on edustettuna, ja näin ollen se ei ollut minkään yhden yksittäisen puolueen toive. Keskustelualoite ei kuitenkaan silloin edennyt, mutta nyt kuitenkin tällä päätöksellä eduskunta onneksi osoittaa, että lapsista puhuminen ja lapsiin panostaminen on tärkeää myöskin täällä eduskunnan istuntosalissa.

Toivon, että ensi töikseen Imla alkaisi luoda innovaatioita lasten tasa-arvoisuuden lisäämiseksi. Siis hyvinvointi on se laaja kohde, mihin halutaan vaikuttaa, mutta tasa-arvoisuus jos mikä lisää niin lasten hyvinvointia kuin koko kansakunnan hyvinvointia. Meillä on lap-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2017 vp

sia, nuoria, joille kaikki ovet maailmalle ovat avoinna. Siitä voimme toki iloita, mutta kylä meillä myös on niitä nuoria, joille mitkään ovet eivät tunnu olevan auki.

"Koulussa huudellaan, kun en pääse mukaan, ja heitellään pikkukolikoilla", kertoi eräs lapsi kokemuksestaan köyhyydestä omassa arjessaan. Lapsen ääni -raportin mukaan 38 prosenttia lapsista onkin joutunut jäämään pois luokkaretkeltä perheen rahatilanteen vuoksi. Köyhäksi perheensä kokevat lapset kertoivat, ettei heillä ole samanlaisia mahdollisuuksia kuin muilla lapsilla harrastaa, matkustella tai osallistua esimerkiksi kavereiden synttäreille. Nykytähdissä on helppo tipahtaa pois muiden kyydistä, jos perheellä ei ole esimerkiksi rahaa harrastuksiin.

Maassamme 100 000 lasta ja nuorta asuu pienituloisissa perheissä. Joka kahdeksas 15-vuotias poika ei osaa lukea niin hyvin kuin jatko-opinnoissa vaadittaisiin. [Puhemies koputtaa] Hyvät kansanedustajat, kyllä meillä on työtä tehtävänä lasten olojen parantamiseksi.

17.44 Pekka Puska kesk: Arvoisa puhemies! Haluan lyhyesti yhtyä niihin puheenvuoroihin, jotka pitävät todella hienona aloitteena itsenäisyyden juhluvuotena eduskunnan puolelta kiinnittää huomiota ja edistää lastemme asemaa. On hienoa, että tässä kaikki eduskuntaryhmät ovat mukana.

Vastoin monia julkisia kommentteja meidän lasten ja nuorten tilanne on monella tavalla parempi kuin takavuosina, mutta on monia haasteita, jotka uhkaavat lasten terveyttä, hyvinvointia ja tasapainoista kehitystä. Ja kun lapsissa on isänmaan tulevaisuus, avainasia on se, että lapsuudessa luodaan terveyden ja tasapainoisen elämän perusta. Kodit antavat sen perustan, ja kun lainsäädännöllä voidaan vain hyvin rajallisesti puuttua siihen, mitä kodeissa tapahtuu, on hyvä, että tällainen juhluvuoden rahasto voi edistää näitä elämän alkuvuosien asioita tutkimukseen pohjautuen. Kodin jälkeenhän varhaiskasvatus ja peruskoulu sekä myös neuvolat ovat sitten vuorossa ja ovat instituutioita, joihin myöskin politiikalla ja poliittisella päätöksenteolla voidaan vaikuttaa.

Kun syrjäytyminen on keskeisiä kansallisia haasteita ja tässä talossa on jatkuvasti erilaisia hankkeita, varhaisen puuttumisen hankkeita sekä toimia riskiryhmien ja ongelmien hoidossa, niin on muistettava, että todellista kustannusvaikuttavaa kansallista työtä on tukea — ja lainaan aloitetta — "lasten ja lapsiperheiden hyvinvointia, yhdenvertaisuutta ja asemaa sekä hyvää tulevaisuutta". Tämä esitetty toimintatapa tällaisen jo olemassa olevan säätiön puitteissa on hyvä, ja esitystä on syytä lämpimästi kannattaa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.